ಸಂಜೆಯಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾವನ ಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ನನಗೆ ತುಂಬಾ ದಣಿವಾಗಿತ್ತು. ಹಸಿವಿನಿಂದ ಕರುಳು ಸುಡುತ್ತಿದೆಯೆನಿಸಿತು. ಲಾಂದ್ರದ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಥಾಳಾಗಿಸಿ ಮಾವ ನನ್ನ ಮುಖದತ್ತ ನೋಡಿದರು.

'ನಾರಾ...'

ನಾರಾಯಣಿಯ ಮಗನಲ್ಲವೆ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರು ಮಾವ. ತಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ನುಂಗಿದರು.

'ಕೋಟೆ ಬಾಗಿಲಿನವನಲ್ಲವೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

'ಹೌದು ಮಾವ' ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ಮಾವ ಎಂಬ ಕರೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಟ್ಟಿರಬೇಕು.

'ಏನು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ? ಏನಾದರೂ ತೊಂದರೆಯಿದೆಯಾ?'

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮನ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಲು ಕಾತರವಾಗಿದ್ದ ಕಿವಿಗಳು ಅಂತಹ ಸುದ್ದಿಯೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಬಂದಿರಬಹುದೇ ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಅವರಿಗೆ ಬಂದಿರಬಹುದು.

ಅಂಗಳ ಹತ್ತದೆ ಹೊರಗಿನಿಂದಲೇ ನಾನು ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಆಗ ಅತ್ತೆ ಬಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಂಬವನ್ನೊರಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಂಬದ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂತು.

ಮಾವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ನಕ್ಕರು.

'ಆಗಲಿ... ಇವತ್ತಿಂದ ನೀನು ಇಲ್ಲೇ ಇರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು.'

ಇನ್ನು ನಾನು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಈ ತರವಾಡಿನ ಒಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾದವನಾಗಿದ್ದೆ ನಾನು. ಒಂದು ಕೋಣೆ ಈ ತರವಾಡಿನಲ್ಲಿ ನನಗೋಸ್ಕರ ಇದೆ. ಅಂಗಳ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಕಾಲುಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಮೇಲಿಟ್ಟೆ.

'ನಿಲ್ಲು... ನಿಲ್ಲು...' ಮಾವ ಹೇಳಿದರು, 'ನಿನಗಿರುವಂತೆ ನನಗೂ ಸಿಡುಬಿನ ಭಯವಿದೆ. ಹೇಗೂ ನಿನ್ನ ಮಾವನಲ್ಲವೇ? ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನೀನು ಕೂಡದಲ್ಲಿರು. ಅದರ ನಂತರ ಸಿಡುಬಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು.'

ಅದೊಂದು ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುವ ಕೋಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದೆ ಋತುಮತಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಯ ಜೊತೆಗಿರುವ ಕಟ್ಟಡವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು 'ಕೂಡ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಬೂದಿಯನ್ನು ತುಂಬಲು ಬೇರೆಯದೇ ಕೂಡಗಳಿದ್ದವು. ಈ ಕೂಡಾದಲ್ಲಿ ವನಕೆ, ಒರಳುಗಲ್ಲುಗಳು, ಭತ್ತದ ಚೀಲಗಳು ಇದ್ದವು.

ಒಬ್ಬ ನಿರಾಶ್ರಿತನಂತೆ ನಾನೂ ಕೂಡದಲ್ಲೇ ಇದ್ದೆ. ಹೊರಗಾದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಬಳಸಿದ ಕೋಣೆಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ತಿಗಣೆಯನ್ನು ಕೊಂದ ರಕ್ತದ ಕಲೆಗಳಿದ್ದವು. ಚಿಮ್ಮಿಣಿ ದೀಪದ ಮಸಿಯೂ ಇತ್ತು. ಹೊಸದೊಂದು ಚಾಪೆ, ಹಾಸು, ಮತ್ತು ಬಿನ್ನಿ ಕಂಪನಿಯ ಕೆಂಪು ಅಂಚಿರುವ ಕಪ್ಪು ಹೊದಿಕೆಯೂ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಒಂದು ನಾಯಿಯಂತೆ... ನಾನಂದುಕೊಂಡೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲವೇ? ಇದರ ನಡುವೆ ನನಗೆ 'ಅಮ್ಮ' ಬಂದರೆ? ಹಾಗೇನಾದರೂ ಆದರೆ ನನ್ನ ಕತೆ ಮುಗಿದಂತೆಯೇ.

ರಾತ್ರೆ ನಾನು ವಸೂರಿಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಂಡೆ. ಕನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಸೂರಿಮಾಲ ತೆಯ್ಯಂ ಮೈಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಬಾಚಿ ಅಂಟಿಸಿ ಸಿಡುಬಿನ ಕಲೆಮಾಡಿ ಕೂಡಾದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವ ತನಕ ಜೊತೆಗೇ ಇತ್ತು.

ಅಧ್ಯಾಯ4

ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನನಗೆ ಸಿಡುಬು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡೆ. ಮೀಸೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಪ್ಪಗಾಗಿದೆ. ಮೊಡವೆ ಒಡೆದಿದ್ದರಿಂದ ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೊಂದು ಕಲೆಯುಂಟಾಗಿದೆ.

ನನ್ನ ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೋಣೆ ದೊರೆಯಿತು. ಕತ್ತಲೆ ತುಂಬಿದ್ದಾದರೂ ಹೊರಕ್ಕಿರುವ ಕಿಟಕಿ ತೆರೆದರೆ ಮೂಡಲ ಮಲೆಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳು ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹರಿದುಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

ನಾನು ನಾನಾಗಿದ್ದು ಮಾವನ ಊರಿನಿಂದೆಂದು ನನಗೆ ಆಗಾಗ ಅನಿಸಿದ್ದಿದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಪರಿಷ್ಕೃತವಾದ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ. ಮಾವನ ಮನೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ದುಂಡಗಿನ ನಯನಾದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಹರಿಯುವ ಆಳವಿಲ್ಲದ ಹೊಳೆಯಿದೆ. ಹೊಳೆಯಾಚೆ ಕಾಡು. ಕಾಡಿನಿಂದ ಆಗಾಗ ತೇಲಿಬರುವ ಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ತಂಗಾಳಿ. ಕಾಡಿನ ಆಚೆ ಏನೇನೋ ಅಜ್ಞಾತ ಕತೆಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ಮುತ್ತಾಚ್ಚಿಮಲೆಯಿದೆ. ಮುತ್ತಾಚ್ಚಿ ಮಲೆಗಾಚೆಗಿರುವ ಜಗತ್ತಿನ ಕುರಿತು ಆ ಊರಿನವರೆಂದು, ಆತಂಕಪಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಊರಿನಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಧೂಳುತುಂಬಿದ ರಸ್ತೆ, ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಈ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಜೀಪು, ಲಾರಿಗಳು ಓಡಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಕೋಟೆ ಬಾಗಿಲಿನವರು ಟಾರು ಹಾಕಿದ ರಸ್ತೆ ನೋಡಬೇಕೆಂದರೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಮೈಲು ನಡೆದರೆ ಸಾಕು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ, ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ಮೈಲು ನಡೆಯಬೇಕು. ಊರಿನ ಹಾದಿಯಗುಂಟ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲೂ ಒಂಟಿ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯುವ ಗದ್ದೆಯ ಸಾಲಿದೆ. ಅದರಾಚೆ ಹೊಲಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುವ ಕಾಳು ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿಗಳು. ಅದರ ವಾರಸುದಾರರಾಗಿ ಚೇಟ್ಟಂದಿರು ಇದ್ದಾರೆ.

ಚೇಟ್ಟಂದಿರು ಎಂದರೆ ವಲಸೆ ಬಂದ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು. ಊರಿನವರೆಲ್ಲಾ ಅವರನ್ನು 'ಚೇಟ್ಟ' ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಮಚ್ಚು ತೆಗೆಯುವವರು ತಾವೆಂದು ಅವರೇ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಪ್ರಚಾರ ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪುರಳಿಮಲೆ ಪ್ರದೇಶದವರನ್ನು, ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಕಲಿಸಿದವರು ಈ ಚೇಟ್ಟಂದಿರು. ಶುಂಠಿ, ಮರಗೆಣಸು, ಗೋಡಂಬಿ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ ಹಣ ಕೊಯ್ಯಬಹುದೆಂದು ಊರಿನವರಿಗೆ ಕಲಿಸಿದ್ದರು. ರಬ್ಬರ್‌ನಿಂದ ಹಣ ಮಾಡಲು ಬಾಲಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೂ ಇವರೇ.

ಚೇಟ್ಟಂದಿರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಳೆ ಬರುವ ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ತಂದು ನೆಟ್ಟರು. ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರದ ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಊರಿನವರು ಊರಿನ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಚೇಟ್ಟಂದಿರು ತಂದ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಬೆಳೆಕುಯ್ಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಈ ಹಳ್ಳಿಯ ಮೂಲ ಹೆಸರು ಆಲಿನ್‌ಪುರ. ಅದು ನಂತರ ಆಲಿಂಬ್ರವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿತು. ಆಲಿಂಬ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ಒಂದು ವಾಚನಾಲಯವಿದೆ. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ಗ್ರಾಮಸೇವಕ ಈ ಊರಿನವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ವಾಚನಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಿತ್ತ. 'ವಾಚನಾಲಯ ನಾರಾಯಣ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಊರವರು ಅವನಿಗೆ ಬಡ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಹೋಗುವಾಗ ಕೊಟ್ಟ ಬಿರುದು. ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ಗುಂಡು ಹೊಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹುತಾತ್ಮರಾದ ಮರುವರ್ಷವೇ ವಾಚನಾಲಯ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಊರವರು ಆ ವಾಚನಾಲಯಕ್ಕೆ ಗಾಂಧಿ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ರೀಡಿಂಗ್ ರೂಮು ಮತ್ತು ಲೈಬ್ರರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿತ್ತರು.

ಯೌವ್ವನ ಕಾಲದ ನೆನಪುಗಳು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಹಸಿರಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಯೌವ್ವನದ ಬಹುತೇಕ ಕಾಲಕಳೆದಿದ್ದು ಈ ಆಲಿಂಬ್ರದಲ್ಲಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಈ ಊರು ಬಹಳಷ್ಟು ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಜತನವಾಗಿರಿಸಿದೆ.

ಕುಗ್ರಾಮವಾದರೂ ನಾವು ಆಲಿಂಬ್ರವನ್ನು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕನಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದೆವು. ಎರಡು+ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು ಅಂಗಡಿಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದು ಮೂರುದಾರಿ ಸೇರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಾವು ಸಿಟಿ ಎಂದು ಕರೆದೆವು. ಎರಡು ಅಂಗಡಿಗಳು, ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಆಫೀಸು, ಒಂದು ಶಾಲೆಯಿರುವ ಕಪ್ಪಣಮುಕ್ಕು ಎಂಬ ಊರಿಗೆ ನಾವು ನಗರವೆಂದು ಹೆಸರಿಸಿದೆವು. ಸಿಟಿಗೂ ನಗರಕ್ಕೂ ಹೋಗಲಿರುವ ಏಕೈಕ 'ವಾಹನ'ವೆಂದರೆ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ನನ್ನ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುನೆಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಚನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆದಾರಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸುಗ್ಗಿಯಾಗಿತ್ತು. ದುರ್ಗಾಪ್ರಸಾದ್ ಖತ್ರಿಯಾರವರ, ನೀಲಕಂಠನ್ ಪರಮಾರಾರವರ ಎಲ್ಲಾ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಾನು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಓದಿದೆ. ಮುಟ್ಟತ್ತು ವರ್ಕಿ ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಕಾರನ ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಅಲ್ಲೇ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಅನೇಕ ಸಲ ಅದರ ಪುಟಗಳನ್ನು ಮುಗುಚಿ ಹಾಕಿದ್ದುದರಿಂದ ಮುಟ್ಟತ್ತು ವರ್ಕಿಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪುಟಗಳು ರೆಕ್ಕೆ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದವು.

ಅದನ್ನು ಲೈಬ್ರರಿಯ ಬಾಲಣ್ಣನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು 'ಇಂದುಲೇಖಾ'ದ ನಂತರ ಹೊರಬಂದ ಹೆಣ್ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರಿರುವ ಒಂದಷ್ಟು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದವು. ಅವರ ನಡುವೆ